Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

2/2023

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

1. února 2023 | 14. ročník

28. leden 2023: mše svatá v opatském chrámu Panny Marie a sv. Jeronýma, sv. Cyrila a Metoděje, sv. Vojtěcha a Prokopa v Praze-Emauzích na zahájení valné hromady České křesťanské akademie.

Foto ČKA

Dobře jsme zvolili

Den svátku svatého Tomáše Akvinského, sobota 28. ledna 2023, byl pro nás letos dvojnásobným svátkem. Ve druhém kole prezidentských voleb 2023 ten den zvítězil přesvědčivou většinou 58,32 % hlasů kandidát demokratických sil generál Petr Pavel při rekordní účasti 70,25 % oprávněných voličů. Jak nám ukazuje volební mapa, zvítězil nadpoloviční většinou ve více než 4/5 okresů. Máme nového prezidenta republiky!

Z celého světa prší bohaté gratulace. Dobře informovaná cizina ví, oč velikého u nás jde. Slovenská prezidentka Zuzana Čaputová gratulovala našemu novému prezidentu osobně na místě, a bylo vidět, že je výsledkem našich voleb nesmírně potěšena a měla osobně radost. Čekala v Praze na ten slavný okamžik. Také stoupenci prezidentských kandidátů Danuše Nerudové a Pavla Fišera, kteří v prvním kole získali třetí a čtvrté místo, přešli k rozhodné podpoře generála Pavla. Mezi prvními gratulanty byl též americký ministr zahraničí Antony Blinken. Také ze strany protikandidáta zazněly smířlivé tóny.

Podle úvodních projevů nově zvoleného prezidenta můžeme očekávat klidné období v novodobých dějinách českého státu. Věříme, že je již konec napětí, nadávek a pomlouvání druhých a šíření strachu ve společnosti, přepínání stranictví a atomizace společnosti. Musíme se o to všichni přičinit. My tak činíme ve všech třech periodicích Společnosti pro církevní právo už dávno a jsme rozhodnuti v tom ještě s větší vehemencí pokračovat.

jrt

Místní skupina v Praze

Vendulka Čepeláková odešla na věčnost

Hluboce zarmouceni se chceme s Vámi podělit o vzpomínku na naši zesnulou příznivkyni paní Václavu Čepelákovou, úřednici z Kostelce nad Černými lesy, široké veřejnosti známou jako paní Vendulka, dlouholetou obětavou technickou pracovnici při kostele svatého Jiljí již od dob faráře P. Jiljího Dubského OP (1918–1984), který ji hluboce oslovil. Svou oddanost projevovala službou v klášteře sv. Jiljí více než 15 let od jeho obnovení v roce 1990.

V letech 2005–2015, kdy se její pohyblivost zhoršila, jsme ji pravidelně navštěvovali v jejím bytě v pražském sídlišti Skalka ve Strašnicích a drželi s ní společenství při slavení mše svaté. Poslední léta prožila v domově důchodců v Českém Brodě. Zde horlivě četla všechna naše periodika, zejména Zrcadlo církve a Church Reporter, které jsme jí zasílali v papírové podobě. Byla naší moudrou rádkyní. Z této časnosti odešla 26. ledna 2023.

Jiří Rajmund Tretera a Záboj Horák

Kontinentální fáze synodálního procesu v Praze

V Praze se již brzy uskuteční kontinentální shromáždění Synody o synodalitě 2021–2024, kterou vyhlásil v roce 2021 papež František. Do hlavního města České republiky se ve dnech 5. – 12. února 2023 sjedou delegace biskupských konferencí všech zemí Evropy a další zástupci církve na evropské úrovni.

Na první část kontinentálního setkání, které proběhne ve dnech 5. – 9. února 2023, přijede do našeho hlavního města 200 účastníků z celé Evropy. Z toho bude 156 delegátů 39 biskupských konferencí. Každá konference vyšle delegaci 4 osob složenou z předsedy konference a 3 dalších členů. Dalších 44 hostů budou zástupci společenství či hnutí reprezentujících celou katolickou církev. Společně s nimi se dalších 390 účastníků připojí online.

Každá biskupská konference *představí výsledky synodálního procesu ve své zemi*. Delegáti budou rozděleni do menších pracovních skupin na základě jazyka, národnosti a stavu. Výsledky práce jazykových skupin (angličtina, italština, němčina, francouzština a polština) budou předány sekretariátu Rady evropských biskupských konferencí. Ve čtvrtek 9. února 2023 se předpokládá diskuse nad finální podobou dokumentu této synodální fáze.

V rámci Evropského synodálního setkání se v **pražské katedrále sv. Víta, Vojtěcha a Václava uskuteční ve středu 8. února 2023 od 18 hodin slavnostní bohoslužba za účasti delegátů z celé Evropy**. Mši bude předsedat sekretář Synody *kardinál Mario Grech*, spolu s ním budou koncelebrovat předsedové evropských biskupských konferencí. Mše je otevřená pro veřejnost a jsou na ni zváni všichni příznivci synodálního procesu v České republice.

V druhé části setkání, 9. – 12. února, bude program pokračovat jednáním již jen 39 předsedů Rady evropských biskupských konferencí, mimo jiné reflexí výsledků z předchozích dní.

Podle *cirkev.cz*, redakčně upraveno

Z redakční pošty SPCP

Vážený pane profesore Tretero, vážený pane docente Horáku, naši milí přátelé,
to je nám ale překvapení, být na čestném místě a titulní straně Church Reporteru společně s Vámi!

Jak je vidět, cesty Páně jsou nevyzpytatelné a my – maličcí jsme se ocitli mezi velikány církevního práva. Vzpomněl jsem si na Matoušovo Evangelium 8,23, které je jakési moje synonymum, právě když rybáři byli na moři s Ježíšem a v bouři vyděšeni k němu přistoupili. A vzbudili ho: Zachraň nás! Jaké se jim dostává odpovědi? „Vy malověrní!“ Velice často něco obdobného prožíváme i my, ale jsme na tom ještě hůře než malověrní učedníci.

My totiž kolikrát nevěříme, že nám Bůh pomůže. Ale Bůh nám pomůže i v situaci, ve které se nalézáme dnes s naší neposlušností, laxností a malověrností. Naučme se proto Bohu za všechno, co dostáváme, děkovat.

A tak i já a moje Marie Michaela děkujeme našemu Pánu, že jsme se Vaším prostřednictvím ocitli tam, kde jsme v hloubi duše nepředpokládali, že je to možné.

Přejeme Vám, naši milí přátelé, zdraví a mnoho požehnaných dní

Marie Michaela a Jan Hájkovi

Vážení přátelé,
velice děkuji za další ukázku Vaší píle, kterou představuje Church Reporter číslo 1/2023! Přečetla jsem si poutavý český překlad, líbil se mně také zajímavý fotografický doprovod. Obálka je taková veselá, dodává optimismus, kterého je nám nyní zapotřebí.

S mnoha pozdravy

Helga Turková

Arcibiskup Jan Graubner podpořil žádost o grant pro Revue církevního práva

Každý rok vedení Společnosti pro církevní právo žádá v uplynulých 20 letech Konferenci katolických biskupů Spojených států amerických o grant na pokrytí části nákladů na tři ze čtyř čísel Revue církevního práva na následující rok. V porovnání s jinými odbornými časopisy vychází tato Revue v mimořádně vysokém nákladu, a sice 1000 výtisků. Však si to také vědecký obor církevního práva zaslouží, aby po dlouhých letech násilného potlačení za bývalého režimu byl přiveden k plnému rozkvětu také v naší zemi. Revue církevního práva je jediným odborným časopisem v oboru vydávaným v češtině, slovenštině a nově také v angličtině a významnou pomocí pro desítky autorů a širokou čtenářskou obec. Má lví podíl na rozšíření vzdělanosti v našich zemích také tímto směrem.

Vedení Společnosti vypracovalo žádost na rok 2024 (žádost musí být doručena do Washingtonu D.C. do 28. února tohoto roku). Všichni pražští arcibiskupové vždy promptně podepsali, že s naší žádostí souhlasí a doporučují její kladné vyřízení. Učinil tak i nový pražský arcibiskup Mons. Jan Graubner, jehož sekretariát naši žádost s velkou precizností a neprodleně vyřídil. *Srdečně panu arcibiskupovi děkujeme!*

Děkujeme také redaktoru Mgr. Jakubu Nagyovi, účetní Ing. Aleně Šeré, distributorce Janě Noskové a tajemníkovi Tomáši Grundzovi za jejich pomoc při přípravě a doručení žádosti.

Příslušný podvýbor pro podporu střední a východní Evropy složený z vybrané části amerických biskupů rozhoduje o žádostech každý rok znovu, a tak není nikdy jisté, že peníze dostaneme. Kladné rozhodnutí je pro nás vždy velkým ulehčením. Tak v roce 2018 zprvu nebyla podpora přiznána vůbec a až v druhém kole ano, ale snížená na polovinu původní výše, a to na částku 6.000 USD ročně; ve stejné výši jsme ji obdrželi i v následujících letech. Avšak zaplať Pán Bůh i za tuto poloviční podporu.

Prosíme členy Společnosti pro církevní právo a příznivce Revue církevního práva, aby nepolevovali ve své podpoře tohoto odborného časopisu. Již také vzhledem k tomu, že měsíc po měsíci se náklady na tisk a někdy i na poštovné zvyšují a podpora z ciziny (z USA a Švýcarska) pokryje jen necelou třetinu nákladů na vydávání časopisu.

Reportáž z Valné hromady ČKA

V sobotu 28. ledna 2023, na svátek svatého Tomáše Akvinského, zasedala v pražském klášteře v Emauzích valná hromada České křesťanské akademie (ČKA), svolávaná pravidelně jednou za tři roky. Společnost pro církevní právo, která je kolektivním členem akademie, zastoupil doc. Záboj Horák, tajemník právní sekce ČKA.

Valná hromada byla zahájena mší svatou v opatském chrámu Panny Marie a sv. Jeronýma, sv. Cyrila a Metoděje, sv. Vojtěcha a Prokopa (viz titulní stranu tohoto čísla Zrcadla). Hlavním celebrantem byl Mons. prof. Tomáš Halík, koncelebrovali rektor arcibiskupského semináře v Praze P. Mgr. Jan Kotas, S.L.L., soudní vikář diecézního soudu litoměřické diecéze P. PaedDr. ICLic. Michal Podzimek, Th.D., Ph.D., a rektor opatského chrámu v Emauzích P. Dominik Maria Eremiáš OSB. Po mnoho let trvajících opravách uskutečňovaných živým společenstvím benediktinů vyzařuje interiér chrámu svou střídmostí a důstojností nevšední duchovní atmosféru. Kostel byl docela zaplněn účastníky mše svaté. K prosbě za dobrou volbu prezidenta republiky (která měla skončit o několik hodin později) všichni přítomní po mši svaté zazpívali hymnu *Svatý Václave, vévodo české země*.

Zasedání valné hromady se konalo ve velkém refektáři emauzského kláštera, v němž je zařízen přednáškový a konferenční sál.

Pohled na předsednický stůl při zasedání Valné hromady ČKA v refektáři emauzského kláštera.
Foto ČKA

Poté podal prof. Halík *přehled o činnosti* Akademie od zasedání valné hromady v lednu 2020. ČKA má 1.137 členů, 65 místních skupin, 9 odborných sekcí. Byly založeny tři nové místní skupiny: v Bílovicích nad Svitavou, Českém Těšíně a v Karviné. ČKA vydává časopis

Universum o nákladu 1.300 výtisků, které patří k předním českým populárně vědeckým křesťanským periodikům. Prezident Tomáš Halík zmínil několik projektů Akademie, které byly úspěšně ukončeny navzdory pandemii Covid. Mezi nimi projekt věnovaný *kategoriální pastoraci* ve veřejných zařízeních, v jehož rámci se uskutečnilo několik konferencí a bylo vykonáno mnoho práce na poli edukace, zejména pro Asociaci nemocničních kaplanů.

Následovaly *volby*, při nichž byl na další šestileté období Mons. Tomáš Halík zvolen prezidentem ČKA. Prvním viceprezidentem byl zvolen prof. Pavel Hošek z Evangelické teologické fakulty, druhým viceprezidentem P. Jan Kotas.

Z volby prezidenta ČKA. Zleva RNDr. Scarlett Vasiluková-Rešlová, RNDr. Mgr. Leona Svobodová, Ph.D., PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Foto ČKA

Celé zasedání proběhlo v milé a povznášející atmosféře. Jen málokde se s takovým milým prostředím uprostřed dnešního bouřlivého, militantního a pesimistického světa setkáme. Přitažlivost prostředí České křesťanské akademie dosvědčuje stále rostoucí zájem o aktivní členství. Zasedání se účastnilo přes 70 členů Akademie.

A ještě malá momentka z Valné hromady: po volbě se přihlásil první viceprezident prof. Hošek a prohlásil, že oba viceprezidenti vidí své poslání v podpoře prezidenta Mons. Halíka jako Mojžíšovi, když žehnal bojujícím Izraelitům v zápase s Amaléčany, podpírali roce z jedné strany Áron a z druhé strany Chur. A paní Scarlett, nejbližší spolupracovnice Mons. Tomáše Halíka od dob podzemní církve, dodala, že ona je tím kamenem, na němž Mojžíš seděl.

Záboj Horák

Znovuzvolený prezident České křesťanské akademie Mons. Tomáš Halík.
Foto ČKA

Farář, teolog a buřič Jan Dus vyznamenán

V Senátu Parlamentu České republiky se 19. ledna 2023 předávaly ceny Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) za svobodu, demokracii, a lidská práva. Mezi laureáty je i evangelický farář *Jan Zeno Dus* (nar. 1931).

Kromě Jana Dusa bylo oceněno dalších 20 osobností, mezi nimi např. vydavatel samizdatové literatury Jiří Gruntorád, novinářka a spisovatelka Lída Rakušanová či manželé Řeřichovi, zakladatelé mezinárodního festivalu Mene Tekel, který přináší svědectví o totalitních režimech.

Jan Zeno Dus absolvoval Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu v Praze a působil od října 1961 jako farář v Chotiněvsi u Litoměřic. O tři roky později mu byl státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti odebrán. V té době pracoval jako čerpadlář u benzinových pump v Úštěku, Terezíně a Litoměřicích. Prof. Tretera vzpomíná, jak se tohle krásně podařilo. Jenda Dus při obsluze českých i zahraničních zákazníků na silnici měl příležitosti se svými známými pohovořit o náboženských poměrech u nás a o tom, jak se u té pumpy octl.

Ke kazatelské službě se mohl vrátit v roce 1966, kdy byl zvolen za faráře evangelického sboru v Chrástu u Plzně a dostal k tomu státní souhlas. Zde vydržel do února 1972, kdy mu byl opět odebrán státní souhlas. Ba dokonce byl trestně popotahován za to, že nechal na sborové nástěnce viset prohlášení *Synod svému národu* z měsíce po smrti Jana Palacha, které by-

lo původně uveřejněno v řadě předních deníků u nás. Trestní stíhání pro trestný čin pobuřování proti republice bylo proti němu tentokrát zastaveno.

Poté pracoval jako dělník v cihelně a jako skladník. Byl nadále činný v rámci buřičského seskupení evangelických farářů Nová orientace a stal se signatářem Charty 77.

19. ledna 2023: Jan Dus při projevu v Senátu Parlamentu ČR.
Foto Senát PČR

Jan Dus vystupoval na obranu perzekvovaných totalitním režimem. Dopisy intervenoval ve prospěch vězněných Jana Šimsy a Jana Litomiského. Obrátil se na Světovou radu církví se žádostí, aby se zasadila o rychlejší činnost československých orgánů ve prospěch uvězněných. Na jaře 1986 psal prokuratuře a prezidentovi Gustávu Husákovi kvůli zatčení disidenta Heřmana Chromého. V reakci na to ho v květnu téhož roku StB zatkla a prokuratura obvinila z trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině. Na základě toho byl vzat do vazby, ve které setrval více než rok.

Po propuštění se k duchovenské službě již nevrátil. Po sametové revoluci roku 1989 se angažuje v dobrovolnickém Hnutí křesťanů za odstranění mučení a trestu smrti. I nadále se aktivně zapojuje do veřejného dění.

Jan Dus v mých vzpomínkách

Jen málo žijících osob se tak hluboce vrylo do mé paměti jako jednoznačně kladná osobnost jako právě můj čerstvě vyznamenaný přítel a souputník Jan Dus. Měl bych toho k vypravování mnohem více, než jsem zařadil mezi několik zmínek o něm do svých *Českých pamětí* vydaných před dvěma měsíci. Podstatnější zmínka o něm je v rámci mého vzpomínání

na vojnu v Litoměřicích na s. 327, kde vyprávím o Dusově působení faráře v nábožensky velmi horlivém evangelickém farním sboru složeném z kompaktního celku volyňských přesídlenců v Chotiněvsi a jak jsem za ním a celým jeho sborem dvakrát přijel na jeho pozvání na jaře 1963, trochu riskantně na opušťáky ze svých kasáren v Litoměřicích (mohl jsem za to vyfasovat i týden až 14 dnů basy). Jendovi se ta má odvaha líbila, byli jsme v tom stejné krve.

Dále se téže stránce zmiňuji o veliké celonárodní akci, kterou Jenda z pomocí celého společenství odbojných evangelických farářů zvaného Nová orientace (Jan Šimsa, Jakub Trojan, Miloš Rejchrt, Alfréd Kocáb, Edmund Bauer a další) i několika aktivních laiků (Božena Komárková, Ladislav Hejdánek) organizoval od velké ekumenické oslavy svátku Mistra Jana Husa v litoměřickém červeném kostele 6. července 1963 a posléze na litoměřické evangelické faře u faráře Vlastimila Slámy. Zúčastnil jsem se toho boje spolu s ním a dodal hned zkraje právnickou argumentaci.

Šlo o to psát státním a stranickým orgánům protesty a vyjádřit nesouhlas věřících všech církví s pasáží v připravované novele k zákonu o rodině, která v původním návrhu obsahovala klauzuli o povinnosti všech občanů vychovávat děti ve vědeckém světovém názoru, čímž se automaticky myslel marxistický ateismus, se sankční možností při nedodržení tohoto pravidla odejmout rodičům, kteří neuposlechnou této zákonem stanovené povinnosti děti a předat je do ústavní výchovy. Podařilo se, že několik tisíc věřících, zejména z reformačních církví, své dopisy na příslušná místa odeslalo a světe div se, zapůsobilo to a navrhovaný text byl vypuštěn.

Na závěr této krátké vzpomínky bych rád zdůraznil i skutečnost, na kterou se zapomíná. Jan Dus měl i veliké ambice jako teolog, především svým odborným zaměřením na biblistiku, hlavně v oboru exegeze Starého zákona. Nebyl ovšem nikdy připuštěn k práci na teologické fakultě, což nebyla jenom nepřízeň komunistických státních orgánů, ale i bázlivost církevního prostředí. Štafetu po něm ale převzali potomci.

A úplně nakonec bych rád připomněl, jak Jenda vystoupil společně s Janem Šimsou v roce 1991 proti jednomu kolaborantovi a překabátěnci na setkání v budově YMCA v Praze–Karlíně, při němž oba sklidili můj bouřlivý potlesk (viz *České paměti*, s. 114).

Milý Jendo, moc Ti gratuluju k významné poctě, které se Ti dnes dostalo.

Jiří Rajmund Tretera

Zápis předmětů na pražské právnické fakultě: od pondělí 6. února 2023

Zápis předmětů na letní semestr 2022/23 začíná v 19. hodin výše uvedeného dne prostřednictvím informačního systému fakulty.

Studenti si mohou zapsat v rámci *profilačního modulu Církevní právo* předměty *Právní dějiny církví*, *Správní a majetkové právo církevní*, *Konfesní právo*, *Vědecký seminář Právo a Bible*, a *Vědecký seminář z církevního a konfesního práva*, které vyučují prof. Tretera a doc. Horák, a dále jimi vyučovaný předmět *Právní systémy zemí Latinské Ameriky, jižní Asie a Oceánie*.

Bližší informace naleznete v připojeném flyeru.

Gratulace členům SPCP

Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera OP, náš předseda, vzpomněl 27. ledna 2023, v předvečer svátku sv. Tomáše Akvinského, že ten den právě uplynulo 30 let od jeho úspěšné habilitace před vědeckou radou Právnické fakulty Univerzity Karlovy *pro obor církevní právo*.

JUDr. Ing. Martin Kopecký, daňový poradce z obce Zeleneč, oslaví 6. února 2023 své 50. narozeniny.

JUDr. Michal Krýsl, advokát z Plzně, oslaví 18. února 2023 své 35. narozeniny.

JUDr. Jiří Čáp, bývalý advokát a předseda legislativněprávní rady a ředitel Úřadu ústřední rady Církve československé husitské, oslaví 25. února 2023 své 90. narozeniny.

Mgr. Jan Šolc, advokát v Praze, původem z Červeného Kostelce, člen Společnosti od roku 1996, oslaví 27. února 2023 své 45. narozeniny.

Z nové literatury

FATKA, Jan, *Na cestě*, Postřehy a prožitky z pouti Lurdy – Compostela – Fatima 2022, nákladem vlastním, Praha, 2022, bez ISBN, 310 s. + obrazová příloha.

HRDINA, Ignác Antonín, *Dějiny pramenů kanonického práva*, Praha, 2022, 319 s., ISBN 978-80-246-5032-6, 978-80-246-5062-3 (pdf).

TRETERA, Štěpán, *Základní principy řeholního práva latinské církve*, diplomová práce, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2022, 89 s.

Periodikum *Zrcadlo církve*, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.
Foto na titulní straně: 28. leden 2023, mše svatá v opatském chrámu Panny Marie a sv. Jeronýma, sv. Cyrila a Metoděje, sv. Vojtěcha a Prokopa v Praze-Emauzích na zahájení valné hromady České křesťanské akademie.

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redaktor: Jakub Nagy
Layout: Marek Novák
Technický redaktor: Tomáš Grundza

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází jednou měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz
ISSN 2695-0111